

**RAHVUSVAHELISTE JA EUROOPA STANDARDITE
ÜLEVÕTT EESTI STANDARDITEKS**

**Adoption of International and European Standards in
Estonian Standards**

EESTI STANDARDIKESKUSE JUHENDI EESSÕNA

See Eesti Standardikeskuse juhend on

- juhendi EVS JUHEND 5:2008 uustöötlus;
- jõustunud sellekohase teate avaldamisega EVS Teataja 2016. aasta märtsikuu numbris.

Juhendi EVS JUHEND 5:2016 „Rahvusvaheliste ja Euroopa standardite ülevõtt Eesti standarditeks“ on Euroopa ja rahvusvaheliste standardimisorganisatsioonide juhendite alusel koostanud standardiosakond ning see on kasutamiseks rahvusvaheliste ja Euroopa standardite ülevõtmisel Eesti standarditeks.

Peamised muudatused võrreldes juhendi 2008. a väljaandega on järgmised:

- juhendist on eemaldatud standardite vormistamist ja küljendamist puudutav osa, mis on koondatud EVS juhend 4-s;
- juhendist on eemaldatud teiste riikide rahvuslike standardite ülevõttu puudutav osa, mis on käsitletud EVS juhend 2-s;
- suurel määral on muudetud juhendi senist struktuuri ning kirjeldatud ülevõtuprotsessid koostamisetepanekust standardina kinnitamiseni;
- kirjeldatud on ülevõetud standardite perioodiline ülevaatus.

ICS 01.120

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega:

Aru 10, 10317 Tallinn, Eesti; koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

SISUKORD

1	KÄSITLUSALA.....	4
2	NORMIVIITED	4
3	TERMINID JA MÄÄRATLUSED.....	4
4	ÜLDIST	5
5	VASTAVUSASTMED	5
6	EUROOPA STANDARDITE ÜLEVÕTT.....	6
6.1	Üldnõuded.....	6
	Jõustumisteate meetod (ingl <i>reproduction method</i>)	7
6.2	Standardi jõustumisteate meetodil ülevõtt.....	7
6.3	Ülevõetavale standardile teatmelisade või kõrvalekallete koostamine.....	7
6.4	Koostamisettepaneku käsitlemine Eesti Standardikeskuses	7
6.5	Kavandi koostamine	8
6.6	Ülevõetava standardi vastuvõtmisel standardi tühistamine	8
6.7	Standardi jõustumisteate meetodil kinnitamine	8
6.8	Standardi avaldamine ja levitamine.....	9
	Tõlkemeetod (ingl <i>translation method</i>)	9
6.9	Üldnõuded.....	9
7	RAHVUSVAHELISTE STANDARDITE ÜLEVÕTT.....	9
7.1	Üldnõuded.....	9
	Ümbertrüki meetod (ingl <i>reprinting method</i>)	10
7.2	Standardi ümbertrüki meetodil ülevõtuks koostamisettepaneku esitamine	10
7.3	Koostamisettepaneku käsitlemine Eesti Standardikeskuses	10
7.4	Kavandi koostamise ettevalmistamine	11
7.5	Kavandi koostamine	11
7.6	Standardi kavandi arvamusküsitlus	12
7.7	Standardi ümbertrüki meetodil kinnitamine.....	13
7.8	Standardi avaldamine ja levitamine.....	13
	Tõlkemeetod (ingl <i>translation method</i>)	14
7.9	Üldnõuded.....	14
8	ÜLEVÕETUD STANDARDITE PERIOODILINE ÜLEVAATUS	14
9	ÜLEVÕETUD STANDARDITE UUSTÖÖTLUS, MUUDATUS JA TÜHISTAMINE.....	14
9.1	Uustöötlus ja muudatus.....	14
9.2	Tühistamine	14
	Kirjandus.....	16

1 KÄSITLUSALA

See juhend käsitleb Euroopa ja rahvusvaheliste standardite Eesti standardiks ülevõtu meetodeid, vastavusastme määramist ja näitamist.

2 NORMIVIITED

Alljärgnevalt loetletud dokumendid, mille kohta on juhendis esitatud normiviited, on kas tervenisti või osaliselt vajalikud selle juhendi rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

EVS JUHEND 2. Eesti standardi ja EVS-i standardilaadse dokumendi koostamine

EVS JUHEND 4. Eesti standardi ja standardilaadse dokumendi ülesehitus, sõnastus ja vormistus

EVS-EN 45020:2008. Standardimine ja standardimisega seotud tegevused. Põhisõnavara

CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 2: Common Rules For Standardization Work

CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 3: Rules for the structure and drafting of CEN/CENELEC publications

ISO/IEC Guide 21-1. Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables — Part 1: Adoption of International Standards

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Juhendi rakendamisel kasutatakse peale EVS juhend 4-s ja standardis EVS-EN 45020:2008 esitatud sõnavara alljärgnevalt esitatud termineid ja määratlusi.

3.1

oluline tehniline kõrvalekalle (*major technical deviation*)

tehniline erinevus, mille tagajärjel tekib vastuolu Eesti standardi ja ülevõetava standardi vahel

3.2

ebaoluline tehniline kõrvalekalle (*minor technical deviation*)

tehniline erinevus, mis ei tekita vastuolu Eesti standardi ja ülevõetava standardi vahel

3.3

toimetuslik muudatus (*editorial change*)

muudatus, mis ei avalda mõju standardi tehnilisele sisule

Toimetuslikud muudatused on

- punkti asendamine komaga kümnendmurrus;
- trükivea või leheküljenumbri parandus;
- ühes või mitmes keeles esitatud teksti väljajätmine mitmekeelsest standardist;
- rahvusvahelise või Euroopa standardi avaldatud muudatuste (ingl *Amendment*; lühend Amd või A1, A2 jne) või paranduste (ingl *Corrigendum*; lühend Cor või AC) sisseviimine avaldatava Eesti standardi teksti;
- standardi pealkirja muutmine juba olemasoleva Eesti standardisarja pealkirjadega vastavusse viimiseks;

- viite „see rahvusvaheline standard“ asendamine viitega „see Eesti standard“ või „see Eesti standardiks üle võetud rahvusvaheline/Euroopa standard“;
- üksiksõnade ja fraaside asendamine sünonüümidega, mis paremini vastavad eesti keele kasutusele;
- selgituse lisamine (ilma tehnilist sisu muutmata) seal, kus algteksti võidakse valesti mõista (Eesti standardi märkus);
- rahvusliku teabe lisamine (Eesti standardi teatmelisa), mis ei muuda ülevõetava standardi sisu;
- parameetrite ümberarvutatud väärtuste lisamine, kui ülevõetavas standardis on kasutatud teistsugust mõõtühikute süsteemi;
- kakskeelses standardis ühise tabeli kakskeelsete pealkirjade või ühise joonise kakskeelsete nimetuste ja selgitavate andmete kasutamine;
- rahvusvaheliste standardite ülevõtmisel üle võetava standardi tiitellehe (põhjendatud vajaduse korral ka eessõna, sisukorra ja sissejuhatuse) Eesti standardist väljajätmine.

3.4

pööratavuse põhimõte (*vice versa principle*)

kõike, mida saab aktsepteerida ülevõetava standardi alusel, saab aktsepteerida ka Eesti standardi alusel ning vastupidi, mistõttu vastavus Eesti standardile tähendab samal ajal ka vastavust selle aluseks olnud ülevõetud standardile

3.5

ülesehitus (*structure*)

peatükkide, jaotiste, lõikude, tabelite, jooniste ja lisade paigutus standardis

4 ÜLDIST

4.1 Tulenevalt rahvusvaheliste ja Euroopa standardimisorganisatsioonide liikmesusest on Eesti Standardikeskusel õigus nende organisatsioonide standardeid (edaspidi rahvusvahelised ja Euroopa standardid) üle võtta Eesti standarditeks.

4.2 Tulenevalt Euroopa standardimisorganisatsioonide CEN-i ja CENELEC-i liikmesusest on Eesti Standardikeskusel kohustus kokku lepitud aja jooksul teavitada avalikkust iga Euroopa standardi olemasolust, kinnitada kõik Euroopa standardid identsete Eesti standarditena ja tühistada nendega vastuolus olevad Eesti standardid (nii algupärased kui ka ülevõetud standardid).

4.3 Algatus Euroopa või rahvusvahelise standardi ülevõtuks võib tulla standardimisala tehniliselt komiteelt (EVS/TK), projektkomiteelt (EVS/PK) või mis tahes Eestis registreeritud äriühingult (ettevõttelt), riigi- või teadusasutuselt, tegevusalaühenduselt jne või üksikisikult.

4.4 Eesti standardi koostamise ülesehitus, sõnastus ja vormistus on esitatud EVS juhend 4-s.

5 VASTAVUSASTMED

5.1 Eesti standardi koostamisprotsessis tuleb seda võrrelda ülevõetava standardiga ja määrata nendevaheline vastavusaste, lähtudes juhendites ISO/IEC Guide 21-1 ja CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 3 toodud põhimõtetest. Võrdlus korraldatakse jaotiste kaupa, selgitades välja olulised ja ebaolulised kõrvalekalded.

5.2 Ülevõetava rahvusvahelise või Euroopa standardi suhtes võib võrreldav Eesti standard vastavusastme poolest olla:

- a) **identne**, kui Eesti standard on ülevõetava standardiga tehnilise sisu, ülesehituse ja sõnastuse poolest samane või on selle identne tõlge. Identnes standardis võivad olla ülevõetava standardiga võrreldes üksnes toimetusklikud muudatused. Pööratavuse põhimõte on identse standardi puhul täidetud.
- b) **modifitseeritud**, kui Eesti standardil on ülevõetava standardiga sama ülesehitus, kuid ta sisaldab kõrvalekaldeid, mis on selgesti määratletud ja mille kohta antakse selgitus. Ülesehituse erinevus on lubatav juhul, kui see ei muuda standardite võrdlemist märgatavalt keerulisemaks. Pööratavuse põhimõte ei ole modifitseeritud standardi puhul täidetud.

Modifitseeritud standardi erinevused võivad avalduda järgmisel viisil:

- Eesti standard ei sisalda kõiki ülevõetavas standardis toodud nõudeid või on Eesti standardi nõuded madalamad kui ülevõetavas standardis jne;
 - Eesti standard sisaldab lisaaspekte või -tüüpe või on Eesti standardis esitatud nõuded kõrgemad kui ülevõetavas standardis jne;
 - Eesti standard kattub ülevõetava standardiga osaliselt, s.t osa Eesti standardist võib olla identne mingi osaga ülevõetavast standardist, kuid kummaski standardis võib olla nõudeid, mis teises puuduvad;
 - Eesti standard esitab ülevõetava standardiga võrreldes samaväärse sätte, mida kasutada alternatiivina ülevõetavas standardis esitatud sättele;
- c) **mitteekvivalentne**, s.t Eesti standard ei vasta tehnilise sisu ega ülesehituse poolest ülevõetavale standardile ja erinevused pole selgesti määratletud või sisaldab Eesti standard üksnes väheseid või ebaolulisi ülevõetava standardi sätteid.

6 EUROOPA STANDARDITE ÜLEVÕTT

6.1 Üldnõuded

6.1.1 Euroopa standardi ülevõtu korral peab Eesti standard olema vastavusastme poolest ülevõetava standardiga identne. Lubatud on teatmelised rahvuslikud lisad standardi lihtsamaks rakendamiseks.

MÄRKUS Euroopa standardite muutmise toimub Euroopa standardimisorganisatsioonide kehtestatud protseduuride järgi, mis on sätestatud nende organisatsioonide sisereeglistikus CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 2.

6.1.2 Läbipaistvuse ja jälgitavuse tagamiseks peab igal ülevõetaval standardil olema omaette tiitelleht ja eessõna. Kui ülevõetava standardi muudatus(ed) ei ole viidud ülevõetavasse standardisse (s.t ei ole koostatud uut tervikteksti), tuleb muudatus(t)e avaldamisel lähtuda standardi avaldamise tingimustest ja koostada eraldiseisev tiitelleht ja eessõna.

6.1.3 Läbipaistvuse ja jälgitavuse tagamiseks ei muudeta ülevõetava standardi numbrit.

6.1.4 Euroopa standardite ülevõtt Eesti standardiks on võimalik mitte-eestikeelsena, reeglina ingliskeelsena jõustumisteate meetodil ja eestikeelsena tõlkemeetodil.

6.1.5 Eesti standardiks saab jõustumisteate meetodil ja tõlkemeetodil üle võtta Euroopa standardina kinnitatud ning kehtivaid standardeid. Eesti standardina mitteavaldatud kehtetu Euroopa standardi või Euroopa standardina mitteavaldatud Euroopa standardikavandi ülevõtt toimub algupärase standardi koostamisprotsessi kaudu.

Jõustumisteate meetod (ingl *reproduction method*)

6.2 Standardi jõustumisteate meetodil ülevõtt

6.2.1 Euroopa standardimisorganisatsioonide liikmesuse reeglite järgi võetakse jõustumisteate meetodil Eesti standardiks üle kõik Euroopas vastu võetud ja kättesaadavaks tehtud Euroopa standardid.

6.2.2 Jaotises 6.2.1 nimetatud standardite ülevõtmise algatab ja korraldab Eesti Standardikeskus.

6.3 Ülevõetavale standardile teatmelisade või kõrvalekallete koostamine

6.3.1 Kui Euroopa standardi ülevõtmiseks tuleks koostada teatmelisi rahvuslikke lisasid või kõrvalekaldeid, tuleb Standardikeskusele esitada vastava teatmelisa koostamiseks vormikohane koostamisettepanek.

MÄRKUS 1 Vorm on leitav Standardikeskuse veebilehelt.

MÄRKUS 2 Koostamisettepaneku lisa koostamiseks esitab üldjuhul vastava ala tehniline komitee. Väljaspool tehnilist komiteed algatatud ettepanekud esitatakse Standardikeskusele kas vastava ala tehnilise komitee kaudu või otse. Juhul kui puudub vastav tehniline komitee või pole teavet selle olemasolu kohta, esitatakse ettepanek otse Standardikeskusele.

6.3.2 Jaotises 6.3.1 nimetatud ettepaneku esitamisel tuleb tähelepanu pöörata sellele, et oleks võimalikult täpselt ja arusaadavalt/ühemõtteliselt esitatud

- ülevõetava standardi tähis;
- lühikirjeldus, mida (rahvuslikke lisasid või kõrvalekaldeid) soovitakse jõustumisteate meetodil ülevõetavale standardile lisada;
- rahvuslike lisade või kõrvalekallete koostamise vajaduse põhjendus;
- kasutusala(d) (võimalikud kasutajad ja hulk);
- milliseid kehtivaid Eesti standardeid ja standardilaadseid dokumente tuleks kavandatava standardi tõttu muuta või tühistada;
- ettepaneku esitaja kontaktandmed.

Ühte standardisarja kuuluvaid standardeid puudutava koostamisettepaneku võib vormistada samale vormile.

6.4 Koostamisettepaneku käsitlemine Eesti Standardikeskuses

6.4.1 Standardikeskus registreerib saabunud ettepaneku ja kontrollib

- ülevõetava standardi kehtivust või selle eeldatavat jõustumist Euroopa standardina;
- rahvuslike lisade või kõrvalekallete koostamise vajadust ja lubatavust;
- viidatud tühistamist vajavate standardite kehtivust.

6.4.2 Kui koostamisettepanek esitatakse Standardikeskusele komiteeväliselt, kontrollib Standardikeskus, kas ülevõetava standardi käsitusala kuulub mõne olemasoleva tehnilise komitee või projektkomitee pädevusse. Juhul kui vastav tehniline komitee või projektkomitee on olemas, suunatakse koostamisettepanek talle kontrollimiseks ja seisukoha võtmiseks. Kui vastav komitee puudub, kontrollib koostamisettepaneku vastavust jaotise 6.3.2 nõuetele Standardikeskus.

6.5 Kavandi koostamine

6.5.1 Sõltuvalt Euroopa standardi valmimise etapist koostamisetpaneku esitamise hetkel ja rahvuslike teatmelisade koostamise vajadusest arutavad ettepaneku esitaja ja Standardikeskuse esindaja läbi edasise töö korraldamise.

6.5.2 Rahvusliku teatmelisa või kõrvalekalde kavandi koostab asjakohane standardimisala tehniline komitee või projektkomitee.

6.5.3 Juhul kui vastav tehniline komitee puudub, otsustab teatmelisa kavandi koostamiseks vajaliku töörühma moodustamise Standardikeskus, konsulteerides vastava valdkonna huvigruppidega.

6.5.4 Teatmelisa või kõrvalekalde koostamisel tuleb lähtuda koostamisetpanekust ja rahvusvahelistest standardimis põhimõtetest. Lisa võib sisaldada ainult standardi kasutamist kergendavat teavet ning ei tohi olla vastuolus ülevõetava standardi sätetega ega neid tühistada. Samuti ei tohi see olla vastuolus antud ala rahvusvaheliste, Euroopa ja Eesti standarditega ega koostamisel olevate standardikavanditega.

6.5.5 Tehniline komitee või projektkomitee või selle puudumisel Standardikeskus kontrollib, kas kavand vastab

- koostamisetpanekule;
- jaotise 6.5.4 nõuetele;
- erialase terminoloogia nõuetele (sh vastavus standardis kasutatavale terminoloogiale);
- kehtivatele vormistusnõuetele.

Kui kavand vastab nõuetele, kiidab tehniline komitee või projektkomitee selle kavandi heaks.

6.5.6 Kui tehniline komitee või projektkomitee on kavandi heaks kiitnud, esitatakse see Standardikeskusele kinnitamiseks ja avaldamiseks.

MÄRKUS Jõustunud Euroopa standardid on nende jõustumisteate meetodil Eesti standardiks ülevõtmise hetkeks reeglina Eesti arvamusküsitluse läbinud ning nendele avaldamise hetkel teatmelise rahvusliku lisa lisamisega ei kehtestata sisuliselt uut tehnilist normi, vaid antakse standardi kasutajale standardi rakendamise hõlbustamiseks lisateavet, mistõttu ei korraldata teatmelistele rahvuslikele lisadele arvamusküsitlust.

6.6 Ülevõetava standardi vastuvõtmisel standardi tühistamine

Kui jõustumisteate meetodil ülevõetava standardi ülevõtmisel tuleb tühistada muid standardeid kui ülevõetava Euroopa standardi poolt asendatavad Euroopa standardid, tuleb need standardid loetleda jaotise 6.3.1 kohaselt esitatud koostamisetpanekus.

MÄRKUS Eelkõige mõeldakse muude standardite all ülevõetava Euroopa standardiga konfliktseid algupäraseid Eesti standardeid.

6.7 Standardi jõustumisteate meetodil kinnitamine

6.7.1 Standardikeskus kontrollib avaldamiseks esitatud kavandi vastavust asjakohastele EVS juhenditele ja kui kavand sisaldab endas jaotises 6.3 nimetatud teatmelisaid või kõrvalekaldeid, siis sisu osas konsensuse saavutamist (komitee või töörühma heakskiit) ning seda, kas avaldamise kohta puuduvad lahendamata kaebused.

Kavandi kohta laekunud kaebust (kaebuseid) analüüsib, menetleb ja lahendab Standardikeskus enne kavandi kinnitamist, kaasates selleks vajaduse korral lisaeksperte (nt tehniline ekspert, jurist vms). Kaebuse lõpliku lahendusotsuse teeb Standardikeskuse tegevdirektor.

6.7.2 Standardikeskus korraldab kavandi lõpliku toimetamise ja standardi avaldamise Eesti standardina.

6.8 Standardi avaldamine ja levitamine

6.8.1 Teade standardi kinnitamisest avaldatakse EVS Teatajas. Eesti standard loetakse avaldatuks ja kehtivaks EVS Teataja avaldamisel.

6.8.2 Jõustumisteate meetodil üle võetud standardil on sama staatus mis eestikeelsel Eesti standardil.

6.8.3 Eesti standardite levitamine toimub Standardikeskuse avaldatud levitamise reeglite järgi.

Tõlkemeetod (ingl *translation method*)

6.9 Üldnõuded

6.9.1 Euroopa standardite ülevõtt Eesti standardiks tõlkemeetodil (koostamisetpanek, käsitlemine komitee(de)s, kommenteerimisperiod jne) toimub EVS juhend 2 järgi ning vormistamine EVS juhend 4-s toodud nõuete järgi.

MÄRKUS Euroopa standardi avaldamine ühel ajal nii eesti- kui ka ingliskeelse Eesti standardina on võimalik olukorras, kus mõlemas keeles tekstid on avaldamiseks valmis enne Euroopa standardimisorganisatsioonis kokku lepitud standardi hiliseimat Eesti standardina avaldamise kuupäeva.

6.9.2 Tõlkemeetodil üle võetud standardil on sama staatus mis jõustumisteate meetodil ülevõetud Eesti standardil.

7 RAHVUSVAHELISTE STANDARDITE ÜLEVÕTT

7.1 Üldnõuded

7.1.1 Rahvusvahelist standardit saab lugeda Eesti standardiks ülevõetuks ainult siis, kui vastav Eesti standard on sellega võrreldes kas identne või modifitseeritud. Mitteekvivalentse vastavusastme korral ei saa nimetada rahvusvahelist standardit ülevõetuks ja sel juhul vormistatakse Eesti standard EVS juhend 2 järgi algupärase standardina.

MÄRKUS Rahvusvahelise standardi identsel ülevõtul Eesti standardiks on lubatud teatmelised rahvuslikud lisad standardi lihtsamaks rakendamiseks.

7.1.2 Läbipaistvuse ja jälgitavuse tagamiseks ei muudeta Eesti standardiks ülevõetava rahvusvahelise standardi numbrit ja Eesti standardi tiitellehel näidatakse ülevõetud rahvusvahelise standardi tähis. Kui avaldatav Eesti standard ei ole vastavusastmelt identne ülevõetava rahvusvahelise standardiga, näidatakse Eesti standardi tiitellehel rahvusvahelise standardi tähis koos vastavusastmega (vt jaotis 5.2).

7.1.3 Rahvusvaheliste standardite ülevõtt Eesti standardiks on võimalik selle avaldamisega rahvusvahelise standardimisorganisatsiooni ametlikus keeles, reeglina inglise keeles ümbertrüki meetodil ja eestikeelsena tõlkemeetodil.

7.1.4 Eesti standardiks saab ümbertrüki meetodil ja tõlkemeetodil üle võtta rahvusvahelise standardina kinnitatud ning kehtivaid standardeid.

MÄRKUS Rahvusvahelise standardi ülevõtu Eesti standardiks ümbertrüki või tõlkemeetodil võib algatada ka rahvusvahelise standardi kavandi etapis, kuid seda ei saa Eesti standardina kinnitada enne aluseks oleva rahvusvahelise standardi kinnitamist rahvusvahelises standardimisorganisatsioonis.

7.1.5 Rahvusvahelist standardit saab üle võtta vaid juhul, kui kattuva käsitusala Euroopa standard puudub ja kui selle koostamist pole ette näha. Kattuva käsitusala Eesti algupärane standard tuleb rahvusvahelise standardi ülevõtul tühistada.

Ümbertrüki meetod (ingl *reprinting method*)

7.2 Standardi ümbertrüki meetodil ülevõtuks koostamisetpaneku esitamine

7.2.1 Rahvusvahelise standardi ümbertrükimeetodil Eesti standardiks ülevõtmiseks tuleb Standardikeskusele esitada vormikohane ettepanek.

MÄRKUS 1 Vorm on kättesaadav Standardikeskuse veebilehel.

MÄRKUS 2 Üldjuhul esitab ettepaneku rahvusvahelise standardi ümbertrüki meetodil ülevõtmiseks vastava ala tehniline komitee. Väljaspool tehnilist komiteed algatatud ettepanekud esitatakse Standardikeskusele kas vastava ala tehnilise komitee kaudu või otse. Juhul kui puudub vastav tehniline komitee või pole teavet selle olemasolu kohta, esitatakse ettepanek otse Standardikeskusele.

7.2.2 Rahvusvahelise standardi ümbertrüki meetodil ülevõtmise ettepaneku esitamisel tuleb tähelepanu pöörata sellele, et oleks võimalikult täpselt ja arusaadavalt/ühemõtteliselt esitatud

- ülevõetava standardi tähis;
- pealkiri nii eesti kui ka inglise keeles;
- käsitusala eesti keeles;
- ülevõtu vajaduse põhjendus ja rahvuslike lisade või kõrvalekallete koostamise vajadus;
- kasutusala(d) (võimalikud kasutajad ja hulk);
- milliseid kehtivaid Eesti standardeid ja standardilaadseid dokumente tuleks kavandatava standardi tõttu muuta või tühistada;
- ettepaneku esitaja kontaktandmed.

Ettepaneku võtta ümbertrüki meetodil üle ühte standardisarja kuuluvad standardid võib vormistada samale vormile.

7.3 Koostamisetpaneku käsitlemine Eesti Standardikeskuses

7.3.1 Standardikeskus registreerib saabunud ettepaneku ja kontrollib

- kas on võimalik koostada esitatud käsitusala Eesti standardit (vt jaotis 7.1.5);
- kas kattuva käsitusala Eesti standardi koostamisetpanek on juba esitatud;
- ülevõetava standardi kehtivust või selle eeldatavat jõustumist rahvusvahelise standardina;
- rahvuslike lisade või kõrvalekallete koostamise vajadust;
- ülevõetava standardi uusversiooni, muudatuse või tühistamisetpaneku olemasolu;
- viidatud tühistamist vajavate standardite kehtivust.

7.3.2 Kui koostamissetpanek esitatakse otse Standardikeskusele, kontrollib Standardikeskus, kas ülevõetava standardi käsitusala kuulub mõne olemasoleva tehnilise komitee või projektkomitee pädevusse. Juhul kui vastav tehniline komitee või projektkomitee on olemas, suunatakse koostamissetpanek talle kontrollimiseks ja seisukoha võtmiseks. Kui vastav komitee puudub, kontrollib koostamissetpaneku vastavust jaotise 7.3.1 nõuetele Standardikeskus.

7.4 Kavandi koostamise ettevalmistamine

7.4.1 Sõltuvalt rahvusvahelise standardi valmimise etapist koostamissetpaneku esitamise hetkel, rahvuslike teatmelisade koostamise vajadusest ja standardi ülevõtmise vastavusastmest arutavad ettepaneku esitaja ja Standardikeskuse esindaja läbi edasise töö korraldamise.

Elektrotehnika valdkonna rahvusvaheliste standardite ülevõtu algatamisest teavitab Standardikeskus Euroopa Elektrotehnika Standardimiskomiteed (CENELEC) kehtestatud korra järgi.

7.4.2 Standardikeskus annab projektile tähise ja lisab koostatava/ülevõetava standardi kohta kirje standardimisprogrammi.

7.4.3 Kavandi koostab asjakohane standardimisala tehniline komitee või projektkomitee.

MÄRKUS Kavandi koostamine olukorras, kus ülevõetava rahvusvahelise standardi vastavusaste on identne koostatava Eesti standardi suhtes, lepib Standardikeskus kavandi koostamises kokku asjakohase standardimisala tehnilise komitee või projektkomiteega või selle puudumisel ettepaneku esitajaga.

7.4.4 Juhul kui vastav tehniline komitee puudub, otsustab kavandi koostamiseks tehnilise või projektkomitee moodustamise vajaduse Standardikeskus.

MÄRKUS Reeglina on kavandi koostamiseks vajalik moodustada komitee olukorras, kus ülevõetava rahvusvahelise standardi vastavusaste ei ole identne koostatava Eesti standardi suhtes.

7.5 Kavandi koostamine

7.5.1 Kavandi koostamisel tuleb lähtuda koostamissetpanekust ja rahvusvahelistest standardimis põhimõtetest. Kavand ei tohi olla vastuolus antud ala Euroopa ja Eesti standarditega, mida ei ole kavas tühistada kavandi jõustumisel standardina, ega koostamisel olevate standardikavanditega. Samuti tuleb järgida, et koostatav kavand vastaks soovitavale vastavusastmele (vt jaotis 5.2).

7.5.2 Ümbertrüki meetodil ülevõtu puhul trükitakse täielikult ümber ülevõetava standardi tekst. Kui ülevõetavale standardile on ülevõtmise hetkeks avaldatud muudatusi ja/või parandusi, tuleb need Eesti standardisse sisse viia ning standardi Eesti eessõnas nendele viidata.

7.5.3 Vajaduse korral (juba olemasoleva Eesti standardisarja pealkirjadega vastavusse viimiseks) võib Eesti standardi pealkiri erineda ülevõetava standardi pealkirjast.

7.5.4 Kavandi koostamisel tekkinud tõrgetest teavitab kavandi koostaja Standardikeskust (tehnilise komitee või projektkomitee kaudu). Üheskoos lepatakse kokku edasine tegevus- ja ajakava ning standardimisprogrammi tehakse vastavad muudatused.

7.5.5 Tehniline komitee või projektkomitee või selle puudumisel Standardikeskus kontrollib, kas kavand vastab

- koostamissetpanekule;
- soovitud vastavusastmele;
- kehtivate õigusaktide nõuetele;

- erialase terminoloogia nõuetele (sh varasemate standardite terminoloogiale);
- kehtivatele vormistusnõuetele.

Kui kavand vastab nõuetele, kiidab tehniline komitee või projektkomitee selle kavandi heaks.

7.5.6 Kui tehniline komitee või projektkomitee on kavandi heaks kiitnud, esitatakse see Standardikeskusele avaliku arvamusküsitluse korraldamiseks.

7.6 Standardi kavandi arvamusküsitlus

7.6.1 Standardikeskus avaldab EVS Teatajas vastava teate arvamusküsitlusele esitamise kohta, kus tuuakse ära teave, kuidas saab kavandiga tutvuda ning kuhu ja milliseks kuupäevaks esitada oma arvamus.

7.6.2 Kavandi arvamusküsitluse periood on kaks kuud alates jaotises 7.6.1 nimetatud teate avaldamisest EVS Teatajas. Korduva arvamusküsitluse perioodiks on üks kuu alates jaotises 7.6.1 nimetatud teate avaldamisest EVS Teatajas.

7.6.3 Tehniline komitee, projektkomitee või Standardikeskus saadab pärast jaotises 7.6.1 teate avaldamist EVS Teatajas info standardi kavandi arvamusküsitluse alguse kohta koostamisetpanekus loetletud organisatsioonidele ning teistele kavandist huvitatud organisatsioonidele ja nendele isikutele, kes on kavandiga tutvumiseks soovi avaldanud.

Saadetav info peab sisaldama

- andmeid kavandi koostaja ja/või kavandi eest vastutava tehnilise komitee või projektkomitee kohta;
- käsitusala või viidet käsituslale (mahukate tekstide korral);
- viidet, milline standard on üle võetud;
- infot, missuguseid kehtivaid Eesti standardeid tuleb muuta või tühistada;
- arvamuse esitamise tähtaega;
- viidet juhisele, kuidas arvamust esitada;

MÄRKUS Standardi kavanditega tutvumine ja kommentaaride esitamine toimub reeglina standardite avaliku kommenteerimisportaali vahendusel.

- kontaktisiku andmeid, kelle poole pöörduda lisateabe saamiseks;
- muud infot, mida koostaja või Standardikeskus oluliseks peab (nt kavandi koostamise eesmärk).

7.6.4 Kavandi koostaja analüüsib ja süstematiseerib saabunud arvamusel ja ettepanekud ning koostab EVS juhend 2 vormikohase arvamuste kokkuvõtte, kus näidatakse, millist ettepanekut/märkust on arvestatud, millist mitte, põhjendades sealjuures osalist arvestamist ja mittearvestamist.

Standardi või EVS-i standardilaadse dokumendi sisu osas tuleb kõikide arvamusel avaldajate vahel saavutada konsensus. Arvamuste kokkuvõtte koos otsustega ettepanekute arvestamise puhul saadetakse arvamusel avaldanutele.

7.6.5 Vastuoluliste märkuste ja ettepanekute korral, mille puhul ei saavutata konsensust e-kirja teel, veebikonverentsil vms, tuleb korraldada nõupidamine, kuhu kutsutakse kõik, kes kavandi kohta arvamusel esitasid.

Vastuoluliste ettepanekute/märkuste nõupidamisi tuleb korraldada seni, kuni saavutatakse konsensus. Nõupidamised protokollitakse.

Vajaduse korral teeb sobiv ekspert (nt metroloog, jurist, keeleteimetaja vms) kavandile lisaekspertiisi.

7.6.6 Ettepanekute ja märkuste põhjal koostatakse standardi lõppkavand.

MÄRKUS Kui koostaja teeb pärast arvamusküsitlust kavandisse sisulisi täiendusi või arvamuste kokkuvõttes mittekajastatud sisulisi muudatusi, peab kavand läbima uue arvamusküsitluse. Uue arvamusküsitluse perioodiks on ette nähtud üks kuu.

7.6.7 Pärast lõppkavandi heakskiitmist kontrollib tehniline komitee või projektkomitee või selle puudumisel Standardikeskus selle vastavust EVS juhend 4 nõuetele.

MÄRKUS Heakskiidetud lõppkavandi vastavusastme erineisel identsest või modifitseeritust aluseks olnud rahvusvahelise standardi suhtes on vastavusastmeks mitteekvivalentne, mille korral tuleb kavandile anda algupärase standardi tähis ja vormistada see algupärase standardi vormistamise reeglite järgi.

Lõppkavand esitatakse elektrooniliselt Standardikeskusele avaldamiseks.

Lõppkavandile lisatakse

- arvamuste kokkuvõtte koos otsustega ettepanekute arvestamise ja mitteamvestamise kohta;
MÄRKUS Ettepanekute korral, mida lõppkavandis ei arvestatud, tuleb iga sellise otsuse korral arvamuste kokkuvõttes põhjendada.
- laekunud arvamuste arutamise nõupidamiste protokollid (nõupidamiste toimumise korral);
- tehnilise komitee või projektkomitee otsus kavandi heakskiitmise kohta (asjakohase komitee olemasolu korral).

7.7 Standardi ümbertrüki meetodil kinnitamine

7.7.1 Standardikeskus kontrollib kinnitamiseks ja avaldamiseks esitatud lõppkavandi vastavust asjakohastele EVS juhenditele ja kas sisu osas on saavutatud konsensus (komitee heakskiit ja arvamusküsitluse tulemused) ning seda, kas avaldamise kohta puuduvad lahendamata kaebused.

Lõppkavandi kohta laekunud kaebust (kaebuseid) analüüsib, menetleb ja lahendab Standardikeskus enne kavandi kinnitamist, kaasates selleks vajaduse korral lisaeksperte (nt tehniline ekspert, jurist vms). Kaebuse lõpliku lahendusotsuse teeb Standardikeskuse tegevdirektor.

7.7.2 Standardikeskus korraldab kavandi lõpliku toimetamise, misjärel kinnitab Standardikeskuse tegevdirektor lõppkavandi Eesti standardina.

7.8 Standardi avaldamine ja levitamine

7.8.1 Teade standardi kinnitamisest avaldatakse EVS Teatajas. Eesti standard loetakse avaldatuks ja kehtivaks EVS Teataja avaldamisel.

7.8.2 Ümbertrüki meetodil üle võetud standardil on sama staatus mis eestikeelsel Eesti standardil.

7.8.3 Eesti standardite levitamine toimub Standardikeskuse avaldatud levitamisreeglite järgi.

Tõlkemeetod (ingl *translation method*)

7.9 Üldnõuded

7.9.1 Rahvusvaheliste standardite ülevõtt Eesti standardiks tõlkemeetodil (koostamisettepanek, käsitlemine komitee(de)s, kommenteerimisperiood jne) toimub EVS juhend 2 järgi ning vormistamine EVS juhend 4-s toodud nõuete järgi.

7.9.2 Reeglina avaldatakse paralleelselt rahvusvahelise standardi tõlkemeetodil Eesti standardi avaldamisega see ka ümbertrüki meetodil.

7.9.3 Tõlkemeetodil üle võetud standardil on sama staatus mis ümbertrüki meetodil ülevõetud Eesti standardil.

8 ÜLEVÕETUD STANDARDITE PERIOODILINE ÜLEVAATUS

8.1 Euroopa ja rahvusvaheliste standardite ülevaatus toimub selle dokumendi avaldanud organisatsioonis organisatsiooni protseduuride järgi.

8.2 Euroopa standardit ülevõtva Eesti standardi korral rakendatakse sellele Euroopa standardimisorganisatsioonis tehtud ülevaatus otsus.

8.3 Rahvusvahelist standardit ülevõtva Eesti standardi korral rakendatakse sellele reeglina rahvusvahelises standardimisorganisatsioonis tehtud ülevaatus otsus, saades selleks kinnituse ja sisendi asjakohaselt tehniliselt komiteelt või projektkomiteelt või selle puudumisel ülevaatusel oleva standardi koostamisettepaneku esitajalt.

MÄRKUS Identselt üle võetud rahvusvahelisele standardile avaldatud muudatuse ümbertrüki meetodil ülevõtmiseks ei ole vaja Standardikeskusele koostamisettepanekut esitada, vaid selle ülevõtt algatatakse Standardikeskuses automaatselt (vt jaotis 9.1.2).

9 ÜLEVÕETUD STANDARDITE UUSTÖÖTLUS, MUUDATUS JA TÜHISTAMINE

9.1 Uustöötlus ja muudatus

9.1.1 Euroopa ja rahvusvaheliste standardite uustöötluste ja muudatuste koostamine toimub selle dokumendi avaldanud organisatsioonis organisatsiooni protseduuride järgi.

9.1.2 Koostatud Euroopa või rahvusvahelise standardi muudatuse või uustöötluse Eesti standardiks ülevõtmise kord on sarnane esimest korda koostatava dokumendi protseduuriga, erisusega, et identselt üle võetud rahvusvahelisele standardile avaldatud muudatuse ümbertrüki meetodil ülevõtmiseks ei ole vaja Standardikeskusele koostamisettepanekut esitada, vaid selle ülevõtt algatatakse Standardikeskuses automaatselt.

9.2 Tühistamine

9.2.1 Standardikeskus tühistab Euroopa standardeid ülevõtvad Eesti standardid Euroopa standardimisorganisatsioonides kokku lepitud tähtaegade järgi, mistõttu ei ole reeglina vajalik tühistamisettepaneku esitamine Eesti Standardikeskusele.

Euroopa standardit ülevõtva Eesti standardi tühistamisettepanek tuleb Standardikeskusele esitada juhul, kui standardi kehtivus Eesti või Euroopa standardina ei ole enam vajalik, tuues esile tühistamise vajaduse põhjenduse.

Tühistamisettepaneku laekumisel konsulteerib Standardikeskus asjakohase standardimiskomiteega ja selgitab Euroopa standardimisorganisatsioonile standardi tühistamisettepaneku tegemise vajaduse ja võimaluse. Valdkondades, kus puudub asjakohane standardimiskomitee, selgitab Standardikeskus standardi jätkuva kehtivuse vajaduse ning Euroopa standardimisorganisatsioonile standardi tühistamisettepaneku tegemise vajaduse ja võimaluse.

9.2.2 Standardikeskus tühistab reeglina rahvusvahelisi standardeid ülevõtavad Eesti standardid nende tühistamise järgi rahvusvahelistes standardimisorganisatsioonides, mistõttu ei ole reeglina vajalik tühistamisettepaneku esitamine Eesti Standardikeskusele. Põhjendatud juhtudel võib määrata rahvusvahelises standardimisorganisatsioonis tühistatud rahvusvahelist standardit ülevõtvale Eesti standardile uue ülevaatuse tähtaja, nt uue rahvusvahelise standardi modifikatsioonide valmimiseni, standardi tõlke valmimiseni vms.

Rahvusvahelist standardit ülevõtva Eesti standardi tühistamisettepanek tuleb Standardikeskusele esitada juhul, kui standardi kehtivus Eesti standardina ei ole enam vajalik, tuues esile

- tühistamise vajaduse põhjenduse;
- millistes dokumentides on tühistatavale dokumendile viidatud ja kas nendele dokumentidele on muudatus koostatud või koostamisel.

9.2.3 Tühistamisettepaneku laekumisel konsulteerib Standardikeskus asjakohase standardimiskomiteega ja korraldab tühistamisküsitluse. Küsitluse kestus on üks kuu ning selle kohta avaldatakse teade EVS Teatajas.

9.2.4 Ühe kuu möödudes ja vastuargumentide puudumisel standard tühistatakse.

9.2.5 Tehnilise komitee ja avaliku huvi puudumise korral võib Standardikeskus võtta vastu standardi tühistamise otsuse.

9.2.6 Teade standardi tühistamisest avaldatakse EVS Teatajas. Eesti standard loetakse kehtetuks EVS Teataja avaldamisel.

Kirjandus

- [1] ISO/IEC Guide 21-2:2005. Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables — Part 2: Adoption of International Deliverables other than International Standards
- [2] Policy for the distribution of ISO publications and the protection of ISO'S copyright — ISO POCOSA 2012
- [3] IEC Sales Policy 2011-03

Taotluslikult tühjaks jäetud

Taotluslikult tühjaks jäetud

Taotluslikult tühjaks jäetud

standard@evs.ee

www.evs.ee